

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ім. П.І.Чайковського**

МАТВІЙЧУК Л.Д.

**МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНСАМБЛЕВОГО
ВИКОНАВСТВА**

Київ – 2008 р.

Методичні основи ансамблевого виконавства (Л.Д. Матвійчук, – навчально-методичний посібник. – Національна музична академія України ім. П.І. Чайковського, 2008, тираж 300 пр. стор. 96.

Гриф надано Міністерством культури і туризму України за № 410 (8-4) 18-08 від 11.04.2008.

В посібнику оптимально висвітлено основне коло питань, стосовно методичних основ домрово-кобзового ансамблевого виконавства.

До посібника увійшли твори українських композиторів в аранжуванні для ансамблю та оригінальні твори, написані Л. Матвійчук для ансамбля домристів-кобзистів.

В коментарях до кожної п'єси розкрито методику роботи над опануванням технічними та виконавськими навичками, які властиві ансамблевому музикуванню.

Рекомендованим п'єсам притаманні багата мелодика з яскравим тембровим колоритом, емоційно образна змістовність, розмаїття технічних прийомів і виразних виконавських засобів.

Для вищих музичних навчальних закладів – культури і мистецтв III – IV рівнів акредитації.

Рецензенти

Остапенко Д.І. – народний артист України, заслужений діяч мистецтв України.

Орлова Д.П. – заслужений діяч мистецтв України, професор Одеської державної музичної академії ім. А.В. Нежданової.

Андрійчук П.О. – заслужений працівник культури, професор Київського університету культури і мистецтв.

Редактор Н. Смольська

Комп'ютерна верстка А. Ковбас

Підготовлено до тиражування методичним кабінетом навчальних закладів мистецтв виконавського органу Київської міської державної адміністрації.

Відповідальна за випуск Баклан І.В.

Вступ

Ансамблеве виконавство прийшло на Україну з глибини віків, про що свідчать древні літописи. Фрески Софіївського собору вказують на високий рівень музичної культури часів Київської русі і дають уявлення про ансамблеве музикування, основу якого складали, переважно струнні інструменти : гудки, гуслі, кобзи.

В „Повести временных лет” розповідається про різні види ансамблевого музикування, про темброве різнобарв’я стародавнього музичного інструментарію. Саме його функціональне застосування в різних ансамблевих поєднаннях засвідчує про високий рівень музичної культури тих далеких часів.

За багато століть свого існування народні інструменти пройшли складний і тяжкий шлях свого розвитку, терплячи ігнорування та переслідування.

Але, не дивлячись на перепони, народні інструменти отримали повне визнання.

Завдяки доступності оволодіння, народні інструменти притягли до себе увагу як музикантів професіоналів, так і людей просто закоханих в музику.

Оволодіння грою, участь в кружках і оркестрах народних інструментів стало служити не тільки засобом проведення вільного часу, а й сприяло залученню народних мас до музичної культури.

Отримавши широку популярність народні інструменти стали виразником кращих музичних традицій українського народу.

Удосконалення народних інструментів наприкінці ХІХ століття привело до створення на їхній основі оркестрів нового типу з домрово-балалаєчним складом.

Завдяки просвітницькій спрямованості навчальних закладів, концертних організацій, виконавство на удосконалених народних інструментах, за досить короткий час, еволюціонувало від аматорського до академічного рівня, збагатившись численним оригінальним репертуаром, розвиненими освітніми структурами, науково-методичними та виконавськими школами.

Подальший розвиток української культури створює цілий комплекс завдань, основними напрямками яких є відродження, збереження та поширення народного інструментарію як духовної спадщини нації далекого минулого до сьогодення.

З кожним роком народне музичне виконавство, в тому числі і ансамблеве, набуває широкої популярності. Майже в усіх музичних школах, музичних училищах та вищих музичних навчальних закладах України існують ансамблі народних інструментів і в тому числі ансамблі домрово-кобзового складу, які для української нації є невід’ємною частиною духовної культури.

Домрово-кобзові ансамблі не обмежені в широкому виборі репертуару. Технічні можливості цих інструментів повністю забезпечують вимоги сучасного виконавства, доповнюючи звучання своїм неповторним колоритом та своєрідним тембральним забарвленням.

Жанрово-стильовий репертуар ансамблю домристів-кобзистів включає в себе такі напрямки як перекладання та транскрипції музичних творів, написаних для інших музичних інструментів, обробки народного мелосу, сучасний авангард, естрадні та джазові твори.

В наш час, коли домра та кобза завоювали право на концертне життя, вийшли на широку арену виконавства – питання збагачення репертуару стає пріоритетним.

Насамперед, ансамблевий репертуар повинен відображати історію культури людства, процеси формування художнього мислення, форми і засоби музичного виконавства.

Особливості та принципи перекладання музичних творів для ансамблю домрово-кобзового складу.

В роботі над перекладанням велике значення має підбір музичних творів, які підходять для цього. Найчастіше, використовується багата і всебічна фортепіанна література. В музичній практиці найбільшого поширення отримала форма фортепіанного викладання.

Фортепіано використовується як солюючий і акомпануючий інструмент, на ньому можна виконувати твори, які написані для оркестру або хору. Ось, чому, в пошуках репертуару для окремих музичних інструментів, чи ансамблів, найчастіше приходиться звертатись до фортепіанної літератури.

Перекладання, насамперед, творчий процес, в якому кожний музичний твір вимагає особливого творчого підходу, адже всі твори відрізняються один від одного своєрідними технічними можливостями і засобами художньої виразності.

Першочергову увагу слід звернути на фактуру фортепіанного твору, характер і форму викладання.

Не всі твори, написані для фортепіано можливо перекласти для ансамблю домрово-кобзового складу. Музичний твір повинен мати таку фактуру, такий характер викладання, який був би близький до специфічних особливостей домри-кобзи, вкладався б в їхній діапазон.

Для домри-кобзи найкраще використовувати музичні твори з гомофонною фактурою, так, як, цей тип фактури найбільше сприяє максимальному прояву виразності звучання мелодії.

Можливо використовувати, також, і поліфонічну або змішану фактуру, при цьому дотримуючись принципу збереження стилістичних і жанрових властивостей музики.

Щоб фортепіанний твір прозвучав на домрі-кобзі, необхідно мати уяву про зміст твору, розпізнавши наміри композитора. Це стосується загального емоційного стану, характеру звучання мелодії, гармонії, ролі темпу, ритму, динаміки. Крім цього, необхідно добре знати технічні можливості інструментів, стрій, діапазон, засоби звуковидобування та правила їх нотних записів, можливість виконання тих чи інших інтервалів, акордів, необхідно знати тонкощі пасажної техніки домри-кобзи. Для цього необхідно розібратися в засобах музичної виразності, яка використана композитором в даному творі.

Знання засобів перекладання повинно допомогти в більш точному, близькому до оригіналу, викладенні музичного твору.

Одноразово з вибором фактури обов'язково необхідно врахувати вибір тональності, від якої залежить з'ясування всіх технічних можливостей домри-кобзи і засобів художньої виразності, повноти і колоритності звучання. Однак, слід відмітити, що тональність, в якій написаний музичний твір є однією із складових

частин загального композиційного замислу композитора і змінювати її можливо у випадку крайньої необхідності, коли вона ускладнює виконання п'єси, робить неможливим подолання технічних складнощів.

При перекладанні не менш важливе значення грає характер мелодії, гармонії, ритму, динамічні позначки, темп, технічний склад викладання музичного матеріалу та інші елементи, з яких складається музичний твір.

Основою всякого музичного твору є мелодія, в якій яскраво визначений ідейно-емоційний зміст музики. Отже, першочерговим етапом є виявлення мелодії. Щоб її вірно записати, необхідно знати її будову, форму, вміти вірно виконати її на інструменті.

Характер мелодії розкривається через ладову і ритмічну структуру, при цьому потрібно враховувати діапазон домри-кобзи. Мелодична лінія, яка виконується на цих інструментах, не повинна перевищувати їх діапазон. Неможливо, наприклад, виконати на домрі-кобзі таку мелодичну лінію, яка в оригіналі написана в низькому регістрі. В деяких випадках, необхідно переносити звучання мелодії на октаву вище, або нижче фортепіанного викладення, але треба робити з великою майстерністю, не змінюючи характер мелодії, не порушуючи цілісності сприйняття.

Всяке виконання мелодичної лінії обов'язково пов'язане з колоритом звучання, що грає важливу роль у використанні виразних засобів. Від тембральних фарб звучання залежить достовірність авторського замислу. Іноді, зміна тембру може викривити зміст музичної фрази, тому мелодична фраза повинна звучати в єдиній тембральній окрасі.

Повтор однієї й тієї ж фрази несе в собі змістовне значення і вимагає іноді або зміни нюансу і аплікатури, або зміни тембру і аплікатури.

Для художнього змістовного виконання музичного твору аплікатура має важливе значення. Вона є засобом виконання артикуляційних, штрихових та інших художньо-смыслових завдань, засобом інтерпретації, з'єднуючою ланкою між композиторським задумом та раціональними реалізуючими музично-ігровими рухами виконавців.

У виборі аплікатури завжди треба виходити з художньої доцільності та зручності, маючи на увазі конкретну специфіку інструментів.

На характер звучання мелодії діє засіб звуковидобування. Майже всі мелодичні лінії об'єднані лігою і повинні звучати на легато, однак специфіка домри-кобзи не дозволяє грати легато на дрібних нотах, в таких випадках використовуються інші штрихи: стакато, спікато.

Штрих, загалом, завжди несе емоційне навантаження, містить в собі різноманітні відтінки характеру звучання: м'якість або твердість, жорсткість або ніжність, різкість або витонченість, зв'язність або окремість, тощо...

Тільки при вірному виборі правильних штрихів, аплікатури, викладені музичних фраз буде залежати точність, яскравість, виразність звучання мелодії і вірність трактовки її внутрішнього змісту.

В структурі музичного твору важливе місце займає гармонія. Вона не тільки підсилює виразність звучання мелодії і підкреслює її особливості, але й сама є одним із засобів виразності.

В перекладаннях необхідно враховувати важливість всіх елементів гармонії для наспівності та вірного викладення акордової фактури.

Неабиякий зв'язок з емоційним враженням має ступінь динаміки, яка підкреслює моменти підвищення, спаду звучання, сприяє виявленню кульмінації, різних контрастів.

Для домри-кобзи особливо характерним є використання динамічних відтінків на довгих нотах, що не можливо виконати на фортепіано.

В перекладаннях необхідно приділити належну увагу темпу. Темпові позначки різноманітні і умовні. Нерідко вони замінюються на визначення характеру музики: в темпі вальсу, в темпі маршу і т. ін.

В рідких випадках зміна темпу веде до зміни в динаміці, в штрихах і, як наслідок, до зміни характеру твору.

Отже, до такого поняття, як темп, необхідно відноситись з професійною точністю.

Поряд з сколюючими інструментами велику роль відіграє супровід. Найчастіше в перекладаннях мелодична лінія фортепіанного твору передається домрам-кобзам, а той текст, який залишився записується партії фортепіано, у вигляді супроводу. При цьому необхідно врахувати наступне:

а) ні в якому разі не можна змінювати басовий голос, щоб не порушити гармонії, задуманої автором. Бас можна подвоїти, якщо необхідно підсилити динаміку. В залежності від фактури викладення його можна переписати октавою вище, чи нижче;

б) викладення акордів слід залишати у авторському вигляді, хоча можливий варіант переміщення акордів, без порушення гармонії;

в) якщо в супроводі є мелодичні фрази, підголоски, творення і т. ін..., то їх слід залишати незмінними. В разі їх відсутності, навпаки, можна в партію фортепіано внести підголоски із сколюючих партій;

г) порівнюючи сколюючі партії і партію фортепіано необхідно з особливим смаком відноситись до такого поняття, як динаміка. Не завжди в партитурі необхідно виставляти одні й ті ж самі динамічні позначки. Для того, щоб мелодія вийшла на вищий динамічний план необхідно в нотах сколюючої партії написати динаміку на нюанс вищу, ніж партії фортепіано.

Враховуючи всі ці особливості при перекладенні фортепіанних творів для ансамблю домрово-кобзового складу, інструментів з великими технічними можливостями і різноманітними засобами художньої виразності, можливо робити різноманітні перекладення.

Репертуар ансамблів домристів-кобзистів необхідно збагачувати не тільки шляхом перекладення музичних творів, написаних для фортепіано, скрипки, гітари, й інших музичних творів, але й шляхом написання оригінальних творів, тим самим популяризуючи творчість композиторів і вносячи великий вклад в подальший розвиток народних інструментів.

Функції керівника ансамблю.

Постать керівника ансамблю є домінуючою в творчому процесі колективу. Він і педагог, і організатор, і психолог, і організатор, і композитор, і аранжувальник. В його особі концентруються такі добірні якості, як: дисциплінованість, високий рівень культури, авторитетність, ерудованість, бездоганне виконавське чуття, глибоке пізнання в життєдіяльних сферах, багате асоціативне і образно-емоційне мислення, досконале знання мови, вільне володіння технічними можливостями інструмента, неабияке володіння стерео увагою, вміння одночасно стежити за всіма компонентами виконавського процесу. В компетенцію керівника ансамблю входить таке завдання, як вироблення навиків оптимального аналітичного підходу до музичного твору. Аналітично-творча діяльність, як керівника, так і ансамблістів, включає особливі механізми взаємодії елементів аналізу та синтезу, на основі яких будується звукооформлення музичного твору.

Така практична налаштованість дозволяє йому суміщати етапи логічного осмислення елементів музичної мови з художнім оформленням інтерпретації, основними ознаками якої є: цілісність форми, правдивість почуттів та емоцій, логічне співвідношення раціонального та емоційного, переконливе відтворення стилістичних особливостей музики.

Керівник мусить постійно утримувати увагу колективу, контролюючи дії всіх музикантів.

Перед тим, як приступити до роботи в ансамблі, керівник повинен відредагувати нотний текст всіх партій, виставити аплікатуру, вказати всі виконавські тонкощі даного тексту.

Музичні твори, що виконується ансамблем, є своєрідним дзеркалом його діяльності. Тому, дуже важливо, щоб підбір репертуару був спрямований на якісне оновлення слухового досвіду, сприяв вихованню художнього смаку, розвитку музичної пам'яті, накопиченню музичного багажу, виробленню чуття стилю і, звичайно, відповідав рівню професійної підготовки колективу.

Репертуар ансамблів домрово-кобзового складу дуже різноманітний. Сюди входить виконання творів композиторів-класиків, що є вагомим фактором художньо-естетичного виховання, твори сучасних композиторів, обробки народного мелосу, які складають основу патріотичного виховання, а, також, оригінальні твори, джазові та авангардні.

Керівник ансамблю повинен ретельно проаналізувати музичний твір відносно специфіки його звучання в групі домр-кобз, відносно раціонального і емоційного співвідношення. Необхідно виявити характерні мелодико-гармонічні звороти, особливі тембральні комбінації, темброві та агогічні відхилення, виявити кульмінаційні моменти, розставити драматургічні акценти, одним словом, скласти уявлення про художній образ твору.

В роботі над музичним твором головним завданням є розкриття його художнього змісту. Саме розкриття музичного образу вимагає великої творчої активності як від керівника, так і від кожного із його учасників. Така взаємодія між керівником і учасниками ансамблю досягається за допомогою оптимальної системи, яка отримала назву музичної взаємодії. Пізнавально-аналітична діяльність і музична взаємодія

ансамблівців виявляються у конкретних видах і формах об'єктивно-суб'єктивних залежностей, які створюють систему колективного виконавства – ансамбль.

Функції ансамблістів.

Камерно-інструментальний ансамбль відкриває величезну можливість для виховання й розвитку художнього та образного мислення виконавців.

Мислення, як одна з важливих категорій психології, є закономірним фактором ансамблевого виконавства, адже на основі мислення формуються виконавські навички.

Розвиток музичного мислення ансамбліста залежить не лише від його особистих здібностей, а й від рівня професійної підготовки, від його ставлення до життя, до партнерів.

Основною передумовою цілеспрямованого розвитку музичного мислення ансамбліста є методично обґрунтований добір навчального та концертного репертуару, постійний процес пошуків нових творів, які мають відповідати технічним можливостям виконавців, а також засобам виразності певних інструментів. Важливим фактором є те, що учасники ансамблю постійно прилучаються до шедеврів світової класики, до кращих зразків сучасної, народної і авангардної музики.

Серед компонентів, які об'єднують музикантів в єдиний виконавський організм домінуючим є ритм.

Робота над ритмом є основною умовою ансамблевої синхронності – точним збігом різноманітних тривалостей, пауз, цезур, фермат, тощо...

Не менш важливим компонентом виступає динаміка. В ансамблі необхідно Міло збалансувати силу звучання голосів, притримуватись єдиної динаміки, але й не забувати про диференціацію динаміки в окремих партіях. Адже іноді, на фоні основної мелодії необхідно динамічно підкреслити або певний підголосок, або гармонічне заповнення і т.д.

Важливою умовою ансамблевого виконавства є досконале володіння технікою штрихів. Кожен музикант повинен звертати увагу на чіткість, організованість, якість виконання штрихів. Робота над штрихами в ансамблі домристів-кобзистів є надзвичайно відповідальною. Використання різних штрихів, так само, як і не дотримання єдиної аплікатури в конкретній партії – недопустимі!

Всі ці вимоги стосуються високої культури виконання, а про яку культуру виконання можна говорити не враховуючи таке поняття, як якість звуку?

Отже, контроль за звуком – найважливіший обов'язок виконавця, а для цього необхідно пам'ятати також, і про підготовку медіатора до роботи. Звук, видобутий медіатором повинен бути чистим, прозорим, без зайвих призвуків. Ну, і, якщо мова зайшла про призвуки, то необхідно обмовитись і про зайві звуки, які виникають шляхом чіпляння медіатором сусідніх струн. В ансамблевому виконавстві це явище, також, недопустиме!

медіатором повинен бути чистим, прозорим, без зайвих призвуків. Ну, і, якщо мова зайшла про призвуки, то необхідно обмовитись і про зайві звуки, які виникають шляхом чіпляння медіатором сусідніх струн. В ансамблевому виконавстві це явище, також, недопустиме!

Отже, камерно-інструментальний ансамбль відкриває величезні можливості для виховання художнього та образного мислення виконавців.

Ансамблева музика є одним з найсильніших засобів розвитку музичного смаку і розуміння, чіткого відчуття ритму та агогіки.

Специфіка жанру вимагає від музикантів великої художньої і технічної майстерності, цілої низки навичок ансамблевого виконавства. Музикант повинен слухати ансамбль вцілому і чути свою партію в загальному ансамблевому звучанні, прирівнювати силу звучання власного інструменту до загального, відчувати співвідношення в темпі, динаміці, агогіці.

Гра в ансамблі повинна починатись з відпрацювання найпростіших навичок, шляхом їхнього поступового ускладнення. Кожен музикант повинен враховувати всі музичні голоси, слухаючи виконавця, який сидить від нього праворуч, і того, що сидить ліворуч, тобто вміти оперативно підкорювати власну гру грі своїх партнерів і, вміти одночасно стежити за кількома компонентами колективного виконавства. Виконавський процес вимагає якісно нової, суб'єктивної взаємодії, встановлення в колективі тісних творчих взаємозв'язків, колективного художньо-емоційного співпереживання музики, точної передачі художнього задуму композитора.

Колективна праця – це величезний виховний процес, адже успішність репетицій, у повній мірі, залежить від творчої ініціативи кожного учасника. Творче спілкування виховує, крім професійних якостей, такі важливі моральні цінності, як працелюбство, дисциплінованість, колективізм і, головне, приносить величезну моральну і душевну насолоду.

Українська народна пісня “Налетіли журавлі”

Кантиленний характер твору вимагає м'якого, наспівного тремолоючого звучання.

Важливо, щоб штрих легато був ретельно відпрацьований. Особливу увагу необхідно звернути на початкову атаку звуку, яка повинна бути особливо м'якою, ніжною, щоб не відчувався поштовх медіатора. Навіть в тому місці, де тема проводиться на форте – початок тремоловання четвертої ноти повинен бути м'яким.

Динаміка в творі відіграє важливу функцію – функцію думок і емоцій. Вона то затихає, то збільшується в силі звучання до форте. Завдання учасників ансамблю – знайти міру в співвідношенні динамічних відтінків.

При виконанні твору звернути увагу на уповільнення в кінці фраз (*ritenuto*, *rosso rit.*, *rit. molto*). Відчуття міри ансамблю таких заповільнень вимагає від виконавців напрацювання особливих навичок. Велику роль, в цьому, відіграє смак лідера (концертмейстера), який керує ансамблем під час концертного виступу. Він повинен повести за собою всіх музикантів, а вони, в свою чергу, повинні уважно слідкувати за його діями, при цьому добре відчувати міру заповільнень і не забувати про слуховий контроль.

При роботі над твором необхідно звернути увагу на зміну темпів і відпрацювати відчуття темпоритму.

Виконання п'єси пов'язане з певними проявами емоцій, і, якщо почуття кожного музиканта будуть відповідати єдиному настрою, то твір знайде душевний відгук в серцях слухачів.

Українська народна пісня

"Налетіли журавлі"

Обр. А. Бойко

Скорочена ред.

Н. Безенкової

Andantino (♩ = 70)

1

Домра 1 *mp cantabile*

Домра 2 *mp*

Ф-но

2 Poco piu mosso (♩ = 80)

poco rit.

p dolce

p

3 Allegretto (♩ = 110)

First system of music (measures 1-8). It consists of three staves: two treble staves and one grand staff (treble and bass). The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The first treble staff has a melodic line with eighth and sixteenth notes, starting with a slur. The second treble staff has a similar melodic line, also with a slur. The grand staff provides harmonic support with chords and single notes. Dynamic markings include *mp* (mezzo-piano) in the first treble staff at measure 5 and in the grand staff at measure 6. A handwritten *ten.* (tension) is written above the grand staff at measure 4.

Second system of music (measures 9-16). It continues the three-staff format. The melodic lines in the treble staves show more rhythmic complexity with slurs and ties. The grand staff continues with harmonic accompaniment. Dynamic markings include *mf* (mezzo-forte) and *f* (forte) in both the treble and grand staves, indicating a crescendo towards the end of the system.

Third system of music (measures 17-24). It continues the three-staff format. The melodic lines in the treble staves are more active, with many sixteenth notes. The grand staff provides a steady harmonic accompaniment. Dynamic markings include *p* (piano) in both the treble and grand staves, indicating a decrescendo towards the end of the system.

First system of a musical score in B-flat major (two flats). It consists of three staves. The top staff has a treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, marked with a crescendo hairpin and a *p* (piano) dynamic. The middle staff has a treble clef and contains a lower melodic line, also marked with a crescendo hairpin and a *p* dynamic. The bottom staff has a grand staff (treble and bass clefs) and contains a harmonic accompaniment with chords and single notes, marked with a crescendo hairpin and a *mf* (mezzo-forte) dynamic. The system concludes with a *mf* dynamic marking.

Second system of the musical score, marked with a boxed number '5' at the beginning. It consists of three staves. The top staff continues the melodic line with a crescendo hairpin and a *f* (forte) dynamic. The middle staff continues the lower melodic line with a crescendo hairpin and a *f* dynamic. The bottom staff continues the harmonic accompaniment with a crescendo hairpin and a *f* dynamic. The system concludes with a *f* dynamic marking.

Third system of the musical score, marked with a boxed number '6' at the beginning. It consists of three staves. The top staff continues the melodic line with a crescendo hairpin and a *mf* dynamic. The middle staff continues the lower melodic line with a crescendo hairpin and a *mf* dynamic. The bottom staff continues the harmonic accompaniment with a crescendo hairpin and a *sf* (sforzando) dynamic. The system concludes with a *mf* dynamic marking.

mp pp poco a poco cresc.

mp pp poco a poco cresc.

p poco a poco cresc.

7

mf

mf

mf

rit. molto

p cresc. f

p cresc. f

p cresc. f

II відділ

Н.Паганіні — Венеціанський карнавал
(1782-1840)

Російська народна пісня — Ах вы, сени мои, сени,
обробка М.Гіделя

Виконує ансамбль домристів
Коростишівської дитячої музичної школи
Солістка — Юлія Муренко

Є.Мілка — Чотири коломийки
(нар.1950)

Виконує квінтет кобз „Коло” —
Людмила Шорошева — керівник
Вікторія Брусанська
Олена Манолова
Антоніна Радченко
Євген Діденко

Ж.Л.Рамо — Курка
(1683-1764)

Д.Скарлатті — Соната мі мажор
(1685-1757)

П.Сарасате — Малагуенья
(1844-1908)

Виконує Людмила Шорошева
Концертмейстер — Наталія Іванко

Л.Матвійчук — Варіації на тему російської народної
пісні „Суботей”

Й.Штраус — Полька-піцікато
(1825-1899)

О.Циганков — П'єса-жарт на тему російської народної пісні
„Перевоз Дуня держала”

Солістка — Евеліна Джамаладінова

А.Гранозіо — Іспанська гітара

Виконує ансамбль домристів „Фрески Софії”
Концертмейстер — Наталія Дженкова

Інформаційна підтримка — газета „Метро”

тел/факс: (044) 279-62-51

E-mail: filarmonia@g.com.ua Web Site: www.filarmonia.com.ua
Київ, «Мрія», зам.2/4, тир.400 екз.

Міністерство культури і туризму України
Національна філармонія України
КОЛОННИЙ ЗАЛ ІМЕНІ М.В.ЛИСЕНКА

142-й сезон

КОНЦЕРТ

“Звучить ДОМРА”

Програма
1 квітня 2006 року

Терновацька полька

Як відомо, полька належить до танцювального жанру і має веселий, грайливий характер, тому темп повинен відповідати характеру твору.

Важливу роль відіграють штрихи. Тут використовується три види штриха: стакато, спікато і маркато. Але складність полягає не тільки в їхньому вмілому виконанні, а й в точному дотриманні довжини нот.

Практика ансамблевого виконавства показує, що музиканти, в швидких темпах, „панікують”. І ця „паніка”, якраз, і полягає у недотриманні тих тривалостей нот, які передують швидким пасажам.

Необхідно звернути увагу на першу четвертну „соль”, яка виконується штрихом маркато. Шістнадцяті, які сліднують за четвертною, як правило, починають звучати раніше відведеного їм часу, відносно конкретного темпу.

Також, може з’явитись тенденція до скорочення останніх тактів репризи, шляхом недотримання паузи. Тобто, повторення фрази може початися трохи раніше, ніж цього вимагає чіткий ритм.

Отже, саме ритм і має стати центральною увагою всіх музикантів.

Іще одна технічна складність – це заліговані восьмі в цифрі „4”. Їх потрібно виконувати прийомом тремоло з незначним поштовхом медіатора наприкінці кожної тривалості звуку.

Ну, і саме головне у виконанні даної польки – це, звичайно, настрої – веселий, жартівливий. Бездоганне виконання, посмішка в очах і на вустах кожного виконавця не залишать байдужим жодного глядача.

Терновацька полька

Я. Орлов

Аранжування Л.Матвійчук

Allegro

I

II

Фортепіано

f

mf

1

I

II

13

2

I

II

3

21

I

II

27

4

I

II

mp

p

34

I

II

41

I

II

f

45

5

I

II

f

mf

50

I

II

Українські візерунки

Обробки українських народних коломийок та мелодій, написаних для домри-кобзи у супроводі фортепіано та перекладених для ансамблю домрово-кобзового складу.

Характер п'єси грайливий, веселий в крайніх частинах і розспівний, ніжний в середині твору.

В п'єсі використана різноманітна штрихова палітра: стакато, спікато, марка то, легато, флажолети.

Велике характерне значення надається акцентам, які потребують ритмічної точності, динамічної міри.

Учасникам ансамблю слід звернути увагу на чіткість і ритмічність виконання шістнадцятих нот, а також на точне дотримання всіх нотних тривалостей.

В повільній середній частині п'єси необхідно відпрацювати штрих легато, не допускаючи в звучанні будь-яких поштовхів.

У творі використані штучні флажолети, видобуваються вони щипком, а саме: палець лівої руки щільно притискує струну на вказаній ноті ля. В цей час права рука, змінивши своє звичне положення шляхом висунання середнього пальця вперед для того, щоб одночасно зі щипком медіатора по струні, середній палець торкнувся цієї ж струни над верхнім металевим поріжком, ладок якого складає октавне звучання потрібного тону.

Щоб флажолет прозвучав якомога яскравіше, необхідно не тільки торкнутись струни середнім пальцем, але й заціпнути її знизу вгору, з обох сторін. Чим сильнішим буде щипок, тим яскравіше прозвучить флажолет.

У творі зустрічаються елементи уповільнення, зміна темпоритму. Успішність їх чіткого виконання залежить від слухового контролю виконавців і, в значній мірі, від вміння лідера (концертмейстера) керувати такими моментами під час виступу.

Музиканти повинні швидко реагувати на вказівки концертмейстера, при цьому важливо дивитись не тільки на диригуючі рухи голови лідера, а й на рухи правої руки. Це необхідно для того щоб рухи всіх музикантів були скоординовані, а ансамблеве звучання було цілісним і гармонійним.

Останні два такти виконуються після люфт паузи. В цій ситуації потрібно зосередитися і під керуванням концертмейстера разом зіграти вказаний синкопований ритм і, особливо, останній, заключний акорд.

УКРАЇНСЬКІ ВІЗЕРУНКИ

ОБРОБКА УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ МЕЛОДІЙ
ДЛЯ ДОМРИ З ФОРТЕПІАНО

Л. МАТВІЙЧУК

Повільно, широко

Домра

Ф-но

Повільно, широко

Швидко

Швидко

f

f

mf

The first system of musical notation consists of three staves. The top staff is a single melodic line in treble clef, featuring eighth and sixteenth notes with various accidentals. The bottom two staves form a grand staff (treble and bass clefs) with a piano accompaniment of chords and single notes.

The second system of musical notation consists of three staves. The top staff continues the melody with accents and slurs. The middle staff begins with a dynamic marking of *f* (forte). The bottom staff begins with a dynamic marking of *mp* (mezzo-piano) and features a steady accompaniment of eighth notes.

The third system of musical notation consists of three staves. The top staff continues the melodic line with various accidentals and slurs. The middle and bottom staves continue the piano accompaniment, with the bottom staff showing a more active line of eighth notes.

The fourth system of musical notation consists of three staves. The top staff continues the melody. The middle and bottom staves continue the piano accompaniment, with the bottom staff showing a more active line of eighth notes.

This musical score is written for piano and voice. It consists of six systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The piano part is written in grand staff notation (treble and bass clefs). The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and chords. Dynamics like *f* (forte), *p* (piano), and *fp* (fortissimo piano) are indicated. There are also accents (>) and slurs. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the bass and chords in the treble. The vocal line consists of eighth and quarter notes, often with slurs and accents.

First system of musical notation, measures 1-4. The system consists of a single treble staff and a grand staff (treble and bass staves). The key signature is one flat (B-flat). The first measure has an accent (>) over the first eighth note. The second measure has an accent (>) over the first eighth note. The third measure has an accent (>) over the first eighth note. The fourth measure has an accent (>) over the first eighth note.

Second system of musical notation, measures 5-8. The system consists of a single treble staff and a grand staff (treble and bass staves). The key signature is one flat (B-flat). The first measure has an accent (>) over the first eighth note. The second measure has an accent (>) over the first eighth note. The third measure has an accent (>) over the first eighth note. The fourth measure has an accent (>) over the first eighth note.

Third system of musical notation, measures 9-12. The system consists of a single treble staff and a grand staff (treble and bass staves). The key signature is one flat (B-flat). The first measure has an accent (>) over the first eighth note. The second measure has an accent (>) over the first eighth note. The third measure has an accent (>) over the first eighth note. The fourth measure has an accent (>) over the first eighth note. The tempo markings "rall." and "molto rit." are present in the third and fourth measures.

Fourth system of musical notation, measures 13-16. The system consists of a single treble staff and a grand staff (treble and bass staves). The key signature is one flat (B-flat). The first measure has an accent (>) over the first eighth note. The second measure has an accent (>) over the first eighth note. The third measure has an accent (>) over the first eighth note. The fourth measure has an accent (>) over the first eighth note. The tempo marking "Помірно" (Moderato) is present in the first measure. The dynamic marking "p" is present in the first measure. The dynamic marking "tr" is present in the first measure.

This is a handwritten musical score for piano, consisting of five systems of staves. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The notation includes various musical symbols such as treble and bass clefs, notes, rests, and dynamic markings like *pp* (pianissimo) and *sf* (sforzando). The first system features a melody in the right hand with eighth-note patterns and a bass line with chords. The second system continues the melody and bass line. The third system shows a change in the bass line with a more active eighth-note pattern. The fourth system includes a melodic line in the right hand with a *sf* marking and a bass line with a steady eighth-note pattern. The fifth system concludes the piece with a final chord in the right hand and a bass line with a steady eighth-note pattern.

This musical score is for a piano and voice piece, spanning four systems of staves. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

System 1: The voice part (top staff) begins with a half note G4, followed by a half note F4, and then a half note E4. The piano accompaniment (bottom two staves) features a steady eighth-note pattern in the right hand and a similar pattern in the left hand, with a melodic line in the right hand.

System 2: The voice part continues with a half note D4, followed by a half note C4, and then a half note B3. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a similar pattern in the left hand, with a melodic line in the right hand.

System 3: The voice part continues with a half note A3, followed by a half note G3, and then a half note F3. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a similar pattern in the left hand, with a melodic line in the right hand.

System 4: The voice part continues with a half note E3, followed by a half note D3, and then a half note C3. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a similar pattern in the left hand, with a melodic line in the right hand.

Dynamic Markings: The score includes several dynamic markings: *f* (forte) in the first system, *mf* (mezzo-forte) in the second system, *mp* (mezzo-piano) in the third system, and *p* (piano) in the fourth system. There are also markings for *rit.* (ritardando) in the third and fourth systems.

[illegible]

The first system of musical notation consists of three staves. The top staff is in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). It contains four measures of music, primarily using eighth and sixteenth notes. The middle staff is in treble clef with the same key signature, featuring chords and some sixteenth-note patterns. The bottom staff is in bass clef with the same key signature, providing a bass line with eighth and sixteenth notes. A double bar line is present after the second measure.

The second system of musical notation consists of three staves. The top staff continues the melody in treble clef with two sharps. The middle staff features chords and sixteenth-note patterns. The bottom staff continues the bass line. A key signature change occurs at the end of the system, indicated by a double bar line and a key signature change to two flats (Bb and Eb).

The third system of musical notation consists of three staves. The top staff continues the melody in treble clef with two flats. The middle staff features chords and sixteenth-note patterns. The bottom staff continues the bass line. A double bar line is present after the fourth measure.

The fourth system of musical notation consists of three staves. The top staff continues the melody in treble clef with two flats. The middle staff features chords and sixteenth-note patterns. The bottom staff continues the bass line. A double bar line is present after the fourth measure.

First system of musical notation, measures 1-4. The system consists of a single treble staff and a grand staff (treble and bass staves). The key signature has one flat (B-flat). The first staff contains eighth and sixteenth notes with accents. The grand staff contains chords and eighth notes. A dynamic marking *f* appears at the start of measure 4.

Second system of musical notation, measures 5-8. The system consists of a single treble staff and a grand staff. The first staff continues with eighth and sixteenth notes. The grand staff continues with chords and eighth notes. A dynamic marking *f* appears at the start of measure 6.

Third system of musical notation, measures 9-12. The system consists of a single treble staff and a grand staff. The first staff contains eighth and sixteenth notes. The grand staff contains chords and eighth notes. A dynamic marking *ff* appears at the start of measure 10.

Fourth system of musical notation, measures 13-16. The system consists of a single treble staff and a grand staff. The first staff contains eighth and sixteenth notes. The grand staff contains chords and eighth notes. Dynamic markings *ff* appear at the start of measure 14 in both the treble and bass staves of the grand staff.

Дніпровський вальс

Ліричний-радісний за характером вальс, як і всі твори, що відносяться до танцювального жанру вимагає чіткої ритмічної основи. Увагу музикантів треба направити на акомпанемент – партію фортепіано, де перша доля відіграє основу ритмічної пульсації.

Взагалі, в роботі з ансамблем, нотному тексту, який виконується лівою рукою піаніста треба віддати основні привілеї. Тому, що бас – є основою гармонічного та ритмічного порядку.

Якщо музиканти будуть постійно орієнтуватись на першу долю (у даному випадку бас), то ритмічного відхилення від темпу ніколи не буде.

При роботі над твором необхідно звернути увагу на артикуляційні моменти. Це відноситься, в основному до повторювальних звуків. Їх потрібно виконувати прийомом тремоло, початок кожної ноти має бути чітким, але не грубим. Якщо говорити мовою штрихів, то це щось між маркато і деташе. Необхідно, обов'язково, знайти артикуляційну міру.

У вальсі дуже чуттєва мелодійна основа, яка вимагає динамічних сплесків.

Тому, керівник повинен визначити, яка нота в даній фразі є самою кульмінаційною, щоб підвести до неї кресцендо і потім послабити звучання. Взагалі, керівник повинен навчити учасників ансамблю слухати, співпереживати, емоційно сприймати кожен мелодичну лінію, адже емоції музиканта мають великий вплив на характер виконання твору.

Дніпровський вальс

І. Шамо

Аранжування Л. Матвійчук

Lirico, dolce

I

II

Φ-но

Lirico, dolce

mp

I

II

Φ-но

7

прискорюючи

В темпі вальсу

ten. *f*

I

II

Φ-но

14

3

mf

p

2

21

I

II

Φ-HO

Measures 21-27. Horns I and II play a melody of eighth and quarter notes. The Φ-HO section provides harmonic support with chords and single notes. Dynamics include crescendo and decrescendo markings.

28

I

II

Φ-HO

3

mf

Measures 28-34. Horns I and II play a melody. The Φ-HO section provides harmonic support. A triplet of eighth notes is marked in measure 30. Dynamics include *mf* and crescendo markings.

35

I

II

Φ-HO

Measures 35-41. Horns I and II play a melody. The Φ-HO section provides harmonic support. Dynamics include crescendo and decrescendo markings.

42

I

II

Φ-HO

49

I

II

Φ-HO

56

I

II

Φ-HO

4

63

I

mf

II

Φ-HO

This system contains measures 63 through 69. Horn I and II play a melody starting with a triplet of eighth notes in measure 63. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and a bass line in the left hand. A *mf* dynamic marking is present in measure 63.

70

I

II

Φ-HO

This system contains measures 70 through 76. Horn I and II play a melody with a slur over measures 71-73. The piano accompaniment continues with chords in the right hand and a bass line in the left hand.

77

I

II

Φ-HO

This system contains measures 77 through 83. Horn I and II play a melody with a slur over measures 78-80. The piano accompaniment continues with chords in the right hand and a bass line in the left hand.

The first system of the musical score consists of three staves. The top two staves are for voices I and II, both in treble clef. They begin at measure 98. Voice I has a melodic line with a triplet of eighth notes in measure 100. Voice II has a similar melodic line. The bottom staff is for the piano, labeled 'Ф-НО' on the left. It also begins at measure 98 and features a complex accompaniment with chords and moving lines in both the right and left hands. A dynamic marking of *f* (forte) appears in measure 102.

6

105

I

II

Φ -HO

f

4 1 3 4

3

112

I

II

Φ -HO

1 3 1

119

I

II

Φ -HO

3 4 1 4 1

2 2 4

126

I

II

Φ-HO

133

I

II

Φ-HO

139

I

II

Φ-HO

8

145

I

II

Φ-HO

151

I

II

Φ-HO

158

I

II

Φ-HO

165

I

II

Φ -HO

f

172

I

II

Φ -HO

179

I

II

Φ -HO

10

187

I

II

Φ-HO

2

3

2

4

195

I

II

Φ-HO

3

f

202

I

II

Φ-HO

poco rit.

rit.

mp

МОЛОДІ Й ЩАСЛИВІ «ФРЕСКИ СОФІЇ»

«Фрески Софії» — ансамбль домристів Національної музичної академії ім. Петра Чайковського. Народився він три роки тому, коли професор Любов Матайчук організувала студентський ансамбль. Людина творча й ініціативна, вона сама починала свій шлях у мистецтво в ансамблі «Рідні наспіви», потім працювала солісткою Національного оркестру народних інструментів України і ось уже 30 років веде клас домри в НМАУ.

Гра в ансамблі так захопила студентів, що в 2003 році вони взяли участь у Міжнародному конкурсі «Музика світу» в Італії. Талановиті музиканти вибороли найвищу премію — Гран-прі.

Лауреати вже двічі виступали у Національній філармонії України в концертах «Звучить домра». А нещодавно відбувся концерт ансамблю «Фрески Софії» в пам'ятці XVIII століття — Андріївській церкві. Чудова акустика і ошатний інтер'єр допомогли створити настрій високої духовності.

...Під високим склепінням винятково чисто й натхненно звучить сюїта класика бароко Георга Генделя. Її змінює унікальний твір — «Українська мелодія» із щоденника Великого Кобзаря Тараса Шевченка. Він почув її і зачарувався. Мелодію виконував куховар, який, на прохання Тараса Григоровича, записав її у щоденник. Український композитор Левко Колодуб зробив аранжування «Мелодії» для трьох домр і тенора. Ця поліфонічна «Мелодія» полонить слухачів тужливим драматичним характером.

Після концерту я зустрілася з художнім керівником колективу «Фрески Софії» Любов'ю Матайчук і попросила розповісти про склад ансамблю і репертуар.

— В ансамблі дев'ять музикантів, лауреатів національних і міжнародних конкурсів. Концертмейстер — талановита випускниця Євеліна Джамаладінова. Її красиве тремоло і віртуозність захоплює і веде за собою ансамблістів: Тетяну Коритну, Олену Хабанькову, Юлію Ковтунову, Євгена Діденка, Андрія Ковбасу, Ларису Сиреньку, Вікторію Брусанську і Олеся Петрика. Більшість з них — студенти першого курсу НМАУ, але знаходять час, аби з задоволенням грати в ансамблі. Нашому успіху сприяє і різноманітний репертуар. Виконуємо твори класиків і сучасних композиторів — Мирослава Скорика, Віталія Філіпенка, Бориса Лятошинського. Труднощі полягають у тому, що склад ансамб-

лю постійно змінюється: випускники закінчують НМАУ і залишають ансамбль. З першокурсниками починається все спочатку — вивчення репертуару, досягнення гармонії виконання, злагоженість звучання на рівні єдиного подиху.

Для ансамблю спеціально ніхто не пише творів. Любов Дмитрівна сама робить аранжування, обробку, створює оригінальні твори. У концерті прозвучали її блискучі обробки: жартівлива «Суботея», лірична «По садочку ходжу» і віртуозна «Ой за гаєм, гаєм», що мають незмінний успіх у слухачів і їх часто доводиться повторювати на «біс».

Назву ансамблю дали самі студенти, коли від'їжджали на конкурс до Італії. Самі й підказку знайшли — у старовинному Софійському соборі на фресках зображені музиканти з інструментами, схожими на домру. Студенти вважають себе нащадками цих музикантів, тому й назвали свій ансамбль «Фрески Софії». Супроводжує виступ ансамблю лауреат міжнародних конкурсів, піаністка Наталія Дженкова.

Любов Дмитрівна веде велику наукову роботу. Її навчальні посібники — «Методичні основи формування виконавської майстерності» та «Шлях до майстерності кобзиста» — використовують у роботі викладачі середніх і вищих навчальних закладів.

— Про що мріють учасники ансамблю «Фрески Софії»? — запитала я у Любові Матайчук.

— Хочуть виступати в регіонах України, готуються до міжнародного конкурсу в Іспанії, але... — Любов Дмитрівна скрушно розвела руки. — Для здійснення цих мрій потрібні кошти. Поки що ніхто не відгукнувся, щоб підтримати молоді таланти. Але ми шукаємо й віримо, що мистецтво і духовність переможуть! Адже ми демонструємо не тільки виконавську майстерність, а й рівень музичної культури у нашій державі.

Райса ВАХРАМЄЄВА

Півні

Ця жартівлива п'єса написана спеціально для ансамблю домристів.

Специфіка жартівливого звучання заключається у використанні інтервалу секунди, яка надає домровому тембру особливого колориту.

Текст п'єси насичений паузами, тому необхідно дотримуватись чіткого ритму. Чередування акцентів, то на сильну долю, то на слабку – другу і четверту, мають зосередити увагу музикантів. Важливо знайти міру звучання таких акцентів. Буде цікавішим, коли акценти на слабкі долі будуть менш виразними, а акцент на першій долі більш активнішим.

Штрих стакато бажано видобувати всією глибиною медіатора, щоб звук був впевнений, повний, об'ємний.

У концертному виконанні всі музиканти повинні тримати у полі зору праву руку концертмейстера. Це необхідно для того, щоб початок кожного такту, після попередніх пауз, був зіграний одночасно.

Останній такт п'єси виконується після цезури, тому, також необхідно дивитись на лідера, щоб не порушити чіткого ритмічного ансамблевого звучання.

ПІВНІ

К.МЯСКОВ

Редакція Л.Матвійчук

Alligretto ad libitum

Музична партитура для Домри I, Домри II та Ф-но.

Домра I

Домра II

Ф - но

mf

mp

mp

Музична партитура для Ф-но (продовження).

4

mf

45

8

Measures 8-10 of a musical score. The system consists of four staves: two treble staves and two bass staves. The key signature has one flat (B-flat). Measure 8 features a melody in the upper treble staff with eighth notes and a descending line in the lower treble staff. The bass staves provide harmonic support with chords and eighth notes. Measure 9 continues the melodic and harmonic patterns. Measure 10 shows a continuation of the eighth-note patterns. Dynamic markings include *mp* and *mf*. There are also crescendo and decrescendo hairpins.

11

Measures 11-13 of a musical score. The system consists of four staves. Measure 11 starts with a melody in the upper treble staff. Measure 12 features a change in dynamics from *mp* to *mf*. Measure 13 continues the melodic and harmonic patterns. The bass staves provide harmonic support with chords and eighth notes. Dynamic markings include *mp* and *mf*. There are also crescendo and decrescendo hairpins.

14

Measures 14-16 of a musical score. The system consists of four staves. Measure 14 features a melody in the upper treble staff. Measure 15 continues the melodic and harmonic patterns. Measure 16 shows a continuation of the eighth-note patterns. Dynamic markings include *mp* and *mf*. There are also crescendo and decrescendo hairpins.

17

Musical score for measures 17-19. The score is in B-flat major, 4/4 time. It features a piano introduction with a treble and bass staff. The treble staff has a melodic line with eighth and sixteenth notes, and the bass staff has a rhythmic accompaniment. Measure 17 starts with a treble staff entry. Measure 18 continues the melodic and rhythmic patterns. Measure 19 ends with a repeat sign.

20

Musical score for measures 20-22. The score continues from measure 19. Measure 20 starts with a treble staff entry. Measure 21 continues the melodic and rhythmic patterns. Measure 22 ends with a repeat sign. A forte (*f*) dynamic marking is present in measure 21.

23

Musical score for measures 23-25. The score continues from measure 22. Measure 23 starts with a treble staff entry. Measure 24 continues the melodic and rhythmic patterns. Measure 25 ends with a repeat sign. A forte (*f*) dynamic marking is present in measure 24.

47

26

mf

This system contains measures 26, 27, and 28. It features a vocal line with eighth and sixteenth notes, often beamed together, and a piano accompaniment with chords and moving lines in both hands. A dynamic marking of *mf* is present in measure 27. Slurs are used to group notes in both parts.

29

This system contains measures 29, 30, and 31. The vocal line continues with eighth notes and rests. The piano accompaniment features chords and moving lines. A slur is present in measure 30.

32

mf

48

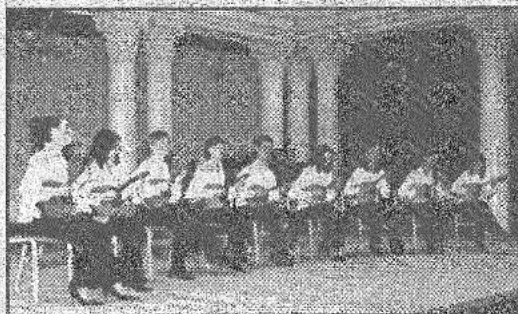
This system contains measures 32 through 48. It includes a vocal line and a piano accompaniment. A dynamic marking of *mf* is present in measure 33. The system concludes with a double bar line in measure 48.

МОЛОДІ І

ЩАСЛИВІ «ФРЕСКИ СОФІЇ»

Київ класичний

«Фрески Софії» - студентський ансамбль домристів Національної музичної Академії ім. П. Чайковського, який 3 роки тому організувала професор Любова МАТВІЙЧУК. Вона, людина творча, сама починала свій шлях у мистецтво в ансамблі «Рідні наспіви», потім працювала солісткою Національного оркестру народних інструментів України. І ось уже 30 років веде клас домри в Академії.

Олеся Петрик. Більшість із них - студенти першого курсу, але вони із задоволенням грають в ансамблі. Цьому сприяє й різноманітний репертуар. У ньому - твори класиків і сучасних композиторів: Мирослава Скорика, Віталія Філіпенка, Бориса Лятошинського. Труднощі полягають у тому, що склад

ансамблю постійно змінюється: випускники закінчують навчання й залишають ансамбль. З першокурсниками доводиться починати все спочатку - вивчати репертуар, навчати грати в ансамблі тощо.

Музику для ансамблю спеціально ніхто не пише. Любова Дмитрівна сама робить аранжировки, обробки, створює оригінальні твори. У концерті прозвучали її блискучі обробки: жартівлива «Суботечка», лірична «По садочку ходжу», віртуозна «Ой, за гаєм, гаєм», що мали великий успіх і повторювалися на біс.

Назву ансамблю дали самі студенти, коли відїжджали на конкурс до Італії. У старовинному Софійському соборі на фресках зображені музиканти з інструментами, схожими на домру. Студенти вважають себе їхніми нащадками, тому й назвали свій ансамбль «Фрески Софії».

Супроводжує виступи колектив лауреат міжнародних конкурсів піаністка Наталія Дженкова.

Концерт в Андріївській церкві пройшов дуже успішно. Про це свідчили бурхливі оплески та квіти, які слухачі дарували молодим музикантам і керівнику. Його записала телевізійна творча група «Київ класичний». Автор і ведуча - Тетяна Куманбська; оператор - Юрій Долгоручко; режисер - Олена Бородіна. Дивіться телеверсію цього чудового концерту.

РАЙСА ВАХРАМЄЄВА.

НА ЗНІМКУ: ансамбль домристів «Фрески Софії».

Фото Анатолія СЕЛЕНТЯ.

Звучала сюїта класика бароко Георга Генделя, її змінював унікальний твір - українська мелодія зі щоденника великого Кобзаря. Він почув її й зачарувався. Виконував музику куховар, який на прохання Тараса Григоровича записав її до щоденника. Український композитор Левко Колодуб зробив аранжировку для трьох домр і тенора. Ця поліфонічна мелодія полонила слухачів тужливим драматичним характером.

Я зустрівлася з художнім керівником ансамблю «Фрески Софії» Любобою Матвійчук і попросила розповісти про склад ансамблю і його репертуар.

В ансамблі - дев'ять музикантів, лауреатів національних і міжнародних конкурсів. Концертмейстер - талановита Євеліна Джамаладінова. Її красиве тремоло й віртуозність захоплюють і ведуть за собою ансамбістів. Це - Тетяна Коритна, Олена Хабанькова і Юлія Ковтунова, Євген Діденко, Андрій Ковбас, Лариса Сіренська, Вікторія Бруснянська та

Роздум

П'єса написана: для дуету домр, для домри соло. Звучить без фортепіанного супроводу, тому якість тремоло, якість виконання легато стоїть на першому плані. Мелодія твору дуже чутлива, емоційна. Кожний такт вимагає нових динамічних тонкощів, відчуття кожної ноти, кожного технічного ланцюжка. Музикантам необхідно вдихнути в кожную фразу свою душу, любов і передати власні високі почуття слухачеві.

Всім відомо, що емоції справляють вирішальний вплив на характер виконання.

Виконуючи „Роздум”, важливо звернути увагу на термінологію, що пояснює характер твору.

risvegliato – жвавіше, пробуджуючись

amaroso – пристрасно

piu sensibile – зворушливо, з почуттям

smorzando – завмираючи

У цій п'єсі чимало агогіки. Слід нагадати, що агогіка – відхилення від темпів, а також, від реальної довжини звуків, вказаних в нотах співвідношень, які застосовуються з метою виразності музичного виконання.

В ансамблевому виконанні – агогіка викликає неабияку складність. Всі моменти необхідно довго відпрацьовувати, відшліфовувати, створити єдине фразувальне дихання, вивірити загальні емоції і почуття.

Роздум

Л.Матвійчук

Andante con moto

Кобза I

Кобза II

p dolce

p dolce

Кобза I

Кобза II

mp

f

mp

f

Кобза I

Кобза II

ten. *mf*

risvegliato

ten. *mf*

risvegliato

Кобза I

Кобза II

un poco piu mosso

un poco piu mosso

2/14

Кобза I

Кобза II

ten.

accel.

16

Кобза I

Кобза II

2

3A

3A

18

Кобза I

Кобза II

rall.

2

2

Amoroso, piu sensibile

20

Кобза I

Кобза II

f

f

a tempo

rall.

rall.

24

Кобза I

Кобза II

mp *mf*

mp *mf*

smorzando

smorzando

p

p

tempo primo

29

Кобза I

Кобза II

33

Кобза I

Кобза II

36

Кобза I

Кобза II

40

Кобза I

Кобза II

mp

mf

ten.

mf

mp

p

rit.

pizz.

p

rit.

p

3 A

pizz.

p

rit.

p

risvegliato - пробуждающийся

piu sensibile - з почуттям

По садочку ходжу

Одна з наймелодійніших пісень українського народу, яка відноситься до жанру родинно-побутової лірики.

Лірична пісня завжди зворушує своєю щирістю і безпосередністю, співзвучність із загальнолюдськими переживаннями забезпечили їй всенародну любов і незгасаючу популярність.

У передачі ліричного образу на першому виконавському плані стоїть штрихова і динамічна палітра.

Пісня виконується штрихом легато. Тремоло повинно бути густим і рівним. Одноіменні ноти слід розділити зупинкою звучання, щоб вони не складали одну тривалість на цілий такт. Але після зупинки, наступну ноту потрібно зіграти тією ж самою силою звуку, як і попередню. Слідкувати, щоб не відбулось грубого поштовху медіатором.

У динамічному відношенні необхідно до кожного третього такту підвести крещендо, так щоб текст третього такту став динамічною вершиною в кожному періоді. Після першої долі кульмінаційного такту йде динамічний спад.

В ансамблевому відношенні дуже важливою умовою є пошук міри в якості тремоло, в поміркованому роз'єднанні одноіменних нот і, звичайно, в силі динамічних відтінків.

Тема, на початку, звучить тихо, ніжно, поступово динаміка іде вгору. Друге її проведення більш голосніше, переходить в варіаційне обігрування теми. Динаміка ще більше підсилюється і емоційний сплеск приводить до модуляції і до кульмінації твору. Пасажі, які передують кульмінації повинні виконуватись шляхом постійного крещендо, що приводить до розширення темпу і найгучнішого в творі звучання.

Крім того в кульмінації дуже важливо знайти міру стрінжендо і ritenuto, після чого іде поступовий спад динаміки, наспівність спікато переходить в легато і пісня закінчується на такій силі звуку, як і починалась, ніжним, рівним, м'яким тремоло.

Учасникам ансамблю бажано порадити тримати праву руку ближче до грифа, де тембр інструмента відповідає характеру звучання ліричної пісні.

По садочку ходжу

Обробка для ансамбля кобзистів
Л.Матвійчук

Кобза I, II

Фортепіано

The musical score is arranged in three systems. Each system consists of a single staff for Kobza I, II and a grand staff (treble and bass clef) for Fortepiano. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 3/4. The first system starts with a mezzo-forte (mf) dynamic and a 4-measure rest for the Fortepiano. The Kobza part begins with a 4-measure rest, then plays a melodic line. The second system starts at measure 9, with a 3-measure rest for the Fortepiano. The Kobza part continues with a melodic line. The third system starts at measure 17, with a 3-measure rest for the Fortepiano. The Kobza part continues with a melodic line. The Fortepiano part in the third system has a 17-measure rest, followed by a short melodic phrase in the right hand starting at measure 24.

2
25 [Title]

f

32 3 E 4 A

39 *p*

46

f

p.

52

p.

p.

57

p.

This musical score page contains measures 63 through 75. It is written for a piano and a voice part. The piano part is in the lower staves, and the voice part is in the upper staves. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score includes various musical notations such as chords, single notes, and slurs. Measure 63 is marked with a piano (p.) dynamic. Measure 69 is marked with a fortissimo (ff) dynamic. The score also includes fingerings (4 and 1) and breath marks (indicated by a double line) for the voice part. The piano part features complex chordal textures and melodic lines in both hands.

63

63

69

69

75

75

p.

ff

81

89

95

mp

rall.

a tempo

f

p.

p.

Detailed description: This musical score page contains six systems of music. The first system (measures 81-88) features a vocal line with a melodic line and a piano accompaniment with chords and arpeggiated figures. The second system (measures 89-94) includes a vocal line with a melodic line and a piano accompaniment with chords and arpeggiated figures. The third system (measures 95-98) features a vocal line with a melodic line and a piano accompaniment with chords and arpeggiated figures. The score includes various musical notations such as treble and bass staves, notes, rests, and dynamic markings. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score is marked with 'mp' (mezzo-piano), 'rall.' (rallentando), 'a tempo', and 'f' (forte). The piano part includes arpeggiated chords and sustained chords. The vocal part includes a melodic line with some ornamentation and a final cadence.

Musical score for piano and voice, measures 101-114. The score is written in B-flat major (two flats) and 4/4 time. The piano part is in the left hand, and the voice part is in the right hand. The score is divided into three systems, each with a piano and voice staff.

System 1 (Measures 101-106): The piano part features a steady eighth-note accompaniment. The voice part begins with a melodic line in measure 101, followed by a series of chords and a melodic phrase in measure 106.

System 2 (Measures 107-113): The piano part continues with the eighth-note accompaniment. The voice part features a melodic line in measure 107, followed by a series of chords and a melodic phrase in measure 113.

System 3 (Measures 114-119): The piano part continues with the eighth-note accompaniment. The voice part begins with a melodic line in measure 114, followed by a series of chords and a melodic phrase in measure 119. The tempo marking "Tempo I" appears above the staff in measure 115, and the dynamic marking "mp" (mezzo-piano) appears below the staff in measure 115.

This musical score is for a piano and voice piece, spanning measures 122 to 137. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score is divided into three systems, each with a vocal line and a piano accompaniment.

System 1 (Measures 122-128): The vocal line begins at measure 122 with a half note G4, followed by a half note A4, and then a half note B4. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a half-note pattern in the left hand.

System 2 (Measures 129-136): The vocal line continues with a half note C5, followed by a half note D5, and then a half note E5. The piano accompaniment maintains the eighth-note pattern in the right hand and the half-note pattern in the left hand.

System 3 (Measures 137-144): The vocal line begins at measure 137 with a half note F5, followed by a half note G5, and then a half note A5. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a half-note pattern in the left hand.

Dynamic markings include *p* (piano) at measure 137 and *3 D* (triple D) at measure 138. The score concludes with a double bar line at measure 144.

В кінці греблі шумлять верби та полька

Лірична стримана мелодія народної пісні та весела запальна полька – два протилежних характеру, які позначаються в різниці не тільки образів, а й в їхньому штриховому втіленні.

Пісня виконується м'яким наспівним легато, але однойменні ноти обов'язково потрібно розділити коротким тремоло, при цьому ні в якому разі не підсилювати звучання останньої вісімки в такті.

Мелодію потрібно починати і закінчувати дуже ніжно. Бажано, звернути увагу на останню ноту у фразі. Її необхідно до кінця густо тремоловати.

Полька – веселий, грайливий танець, який вимагає чіткої артикуляції.

Виконання зазначених в тексті акцентів додасть твору характерних танцювальних рис.

П'еса включає в себе елементи пасажної техніки, які повинні бути відпрацьовані кожним учасником ансамблю. Чітке, рівне, легке спікато сприяє якості звучання шістнадцятих нот.

Динаміка контрастна, тому звучання тієї чи іншої варіації повинно бути під постійним слуховим контролем.

Цифри „7” і „8” у тексті можуть виконуватись, як окремою групою музикантів так і всіма виконавцями, в залежності від складу ансамблю.

Якщо, наприклад, ансамбль складається з шести виконавців – то епізод краще виконувати всім разом. Якщо ж у складі більше музикантів, то спочатку має грати група перших домр, а потім група других. Це, свого роду, жартівлива сценка, яку можна ще й образно обіграти.

У творі використано такий прийом гри, як глісандо (виконується пересуванням пальця лівої руки вздовж грифу). Важливо, щоб палець у всіх музикантів рухався вздовж грифу з однією швидкістю. Права рука в цей час повинна виконувати густе тремоло на крещендо.

Для сценічного виконання цієї обробки вимагається відповідний настрій. В пісні – він замріяний, ніжний, а в польці – бадьорий, радісний, веселий.

"В кінці греблі шумлять верби" та полька

В. Суховерхий

Аранжування Л.Матвійчук

Стримано

Фортепіано

17

Allegro

f

a tempo (Allegro) Швидко весело

f ad libitum

24

I

II

f

31

I

II

p

39

I

II

mf

64

Detailed description: This is a musical score for three staves. The first system (measures 24-31) features two melodic staves (I and II) and a piano accompaniment. Staff I has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). Staff II has a treble clef and the same key signature. The piano part has a grand staff with treble and bass clefs. The second system (measures 31-39) continues the melodic lines and piano accompaniment. The third system (measures 39-46) concludes the section. Dynamics include *f* (forte), *p* (piano), and *mf* (mezzo-forte). Fingerings are indicated by numbers 1-4. A repeat sign with a first ending bracket is present in measure 35 of the first system. A box containing the number 2 is located above measure 32 of the second system.

46

I

II

[3]

53

I

II

f

61

I

II

60 [4]

I

II

f

93 6

I 1 3 4 2 2 *p*

II 1

p

102

I 4 3 2 3 1 *mf*

II 3 2 3 1

mf

110

I 3 2 4 1 4

II 3 2 4 1 4

mf

7

117

I

II

f

8

125

I

II

9

133

I

II

f

ff

10

149

I

II

ff

f

155

I

II

160

I

II

ff

ff

„До тебе”

Ніжна, красива, чарівна мелодія твору має заворожити слухача, не відпускаючи його уваги до самої останньої ноти.

П'єса написана в розмірі $\frac{12}{8}$ виконується в помірному темпі. Рух тріолей складає ніжну картину супроводу на фоні якого звучить виразна мелодія.

Виконувати її треба легатисімо. В основі динамічної структури лежить двотактовість. Тобто, перший такт звучить крещендо, вершина якого на першій долі другого такту і після цього йде динамічний спад. Наступні два такти аналогічні, а далі йде динамічне крещендо, вершина якого припадає на першу долю третього такту.

Фрази повинні починатись легким дотиком медіатора до струни, зберігаючи акуратне звуковедення, м'яку атаку звуку, без будь-яких поштовхів медіатора

У третій цифрі гамоподібні пасажі необхідно виконувати з акцентом на першій ноті.

Звернути увагу на звучання мелодії і підголосків, віднайти звуковий баланс в динаміці.

На підході до кульмінації необхідно ретельно відпрацювати поступовість крещендо.

Партія фортепіано в кульмінації має звучати дуже насичено, має задавати характерний тон, підвищувати ритмічну пульсацію і додавати емоційної рухливості.

"До тебе"

В.Філіпенко

Аранжування Л.Матвійчук

Moderato

I

II

Фортепіано

Moderato

I

II

Ф-НО

П.р.

Л.р.

The musical score is written for piano (I, II) and fortepiano (Ф-НО). The tempo is Moderato. The key signature has two flats (B-flat major). The time signature is 12/8. The score is divided into three systems. The first system shows the piano parts with fingerings (1, 2, 3) and articulation marks. The fortepiano part has a 'П.р.' (piano) marking. The second system continues the piano parts with fingerings and articulation marks. The fortepiano part has a 'Л.р.' (left hand) marking. The third system continues the piano parts with fingerings and articulation marks. The fortepiano part has a 'П.р.' (piano) marking.

2

I

II

mp

2

2

Φ-HO

12

I

II

12

Φ-HO

15

I

II

15

Φ-HO

18 3

I

II

Φ-HO

f

20

I

II

Φ-HO

22

I

II

Φ-HO

44

I

II

Φ-HO

27

I

II

Φ-HO

mf

p

8va

30

I

II

Φ-HO

mf

p

I

II

Φ-HO

33

3

3

1

2

I

II

Φ-HO

36

5 dolce accel. e cresch.

mp

5 accel. e cresch.

8va

2

2

2

1

3

2

3

1

2

I

II

Φ-HO

39

3

1

3

6
41

I

II

Φ-HO

43

I

II

Φ-HO

f

45

I

II

Φ-HO

48

I

II

ff

Φ -HO

49

I

II

mp

$rit. molto$

ff

Φ -HO

$rit. molto$

ff

3 3 3

52

I

II

Φ -HO

$sempre$

8 56 2

I 1

II 1

Φ-HO

59 *con moto* 1 2 3 2 2 1 1 4 1

I *mf* 1 2 3 2 2 1 1 4 1

II *mf* 1 2 3 2 2 1 1 4 1

Φ-HO

62 7 2

I 2 *rit. molto* *ff*

II 2 *rit. molto* *f*

Φ-HO

65

I

II

Φ-HO

68

I

II

Φ-HO

71

I

II

Φ-HO

mp

p

74

I

II

Φ-HO

77

I

II

Φ-HO

pp

pp

Програма концерту «Домрове мистецтво» Презентація нового репертуару

присвяченого Всеукраїнській науково-практичній
конференції до 60-річчя кафедри народних інструментів
Національної музичної академії України

Ведуча концерту – лектор-музикознавець – **Тетяна Огнєва.**

Л. Матвійчук – Романс, Л. Матвійчук – Обробка української народної пісні

«Ой за гаєм, гаєм»

Виконує учениця 4 класу школи мистецтв № 4, лауреат міського
конкурсу виконавців на народних інструментах **Гаврилюк Ганна.**

Клас викладача **Ковтуненко Валентини Миколаївни.**

Концертмейстер **Богуш Євгенія Павлівна.**

Л. Матвійчук – Обробка української народної пісні «Дівчино моя, переяславко»

Виконує учениця 2 класу дитячої музичної школи № 6

ім. Г. Жуковського **Богорська Марія.**

Клас викладача **Матвійчук Л. Д.**

Концертмейстер дипломант Всеукраїнського та Міжнародних конкурсів
Киричевська Наталія Абрамівна.

Л. Матвійчук – «Українські візерунки»

Виконує учениця 3 класу дитячої музичної школи № 27

Івасішина Оксана.

Клас викладача **Каліхман Майї Йосипівни.**

Концертмейстер **Логвинська Олена Миколаївна.**

І. Шамо – обробка Л. Матвійчук – Дніпровський вальс

Виконує учениця 3 класу дитячої музичної школи № 6

ім. Г. Жуковського **Отомахова Євгенія**, лауреат міського фестивалю
«Свято народної музики».

Клас викладача **Матвійчук Л. Д.**

Л. Матвійчук – Лірична-танцювальна, К. Мясков – «Чехарда»

Виконує студентка 2 курсу КДМУ ім. Р. М. Глієра

Голдабенкова Марина.

Л. Матвійчук – «Зозуля», Л. Матвійчук – Обробка російської народної пісні «Суботея»

Виконує учениця 5 класу дитячої музичної школи № 27 **Нога Марія**,

лауреат міського конкурсу виконавців на народних інструментах.

Клас викладача **Каліхман М. Й.**

Л. Матвійчук – Варіації в старовинному стилі, К. Мясков – обробка Л. Матвійчук – Полька

Виконує студентка 1 курсу НМАУ ім. П. І. Чайковського

Бендик Наталія

*К. Мясков – обробка Л. Матвійчук – Роздум, К. Мясков – обробка Л. Матвійчук – Українське
рондо*

Виконує студент 2 курсу НМАУ ім. П. І. Чайковського **Юрова Ірина**

Л. Матвійчук – Поетичний ескіз

Виконує студентка НМАУ ім. П. І. Чайковського **Марченко Олена**

*К. Мясков – обробка Л. Матвійчук – Концертні варіації, Молдавський народний танець в
обробці Л. Матвійчук*

Виконує студентка 2 курсу НМАУ ім. П. І. Чайковського **Юрова Ірина.**

Концертмейстер лауреат Всеукраїнського та Міжнародного конкурсів
Киричевська Наталія Абрамівна.

Режисер-постановник **Тетяна Федорова.**

Варіації на тему української народної пісні „Ой за гаєм, гаєм”

Пісня „Ой за гаєм, гаєм” належить до жанру родинно-побутової лірики, де передаються усі перипетії відносин між хлопцем і дівчиною. Вони говорять про те, що їх хвилює, викликає радість чи смуток.

П'єса жвава, темпераментна, жартівлива, вимагає від виконавців відповідного; веселого настрою.

Широка динамічна шкала, різнобарв'я штрихів, використання пасажної техніки, гра подвійними нотами та акордами – все це вимагає від кожного ансамбліста попереднього індивідуального відпрацювання всіх технічних складнощів.

Особливо, необхідно звернути увагу на швидкий перехід від штриха *pizz.* до гри медіатором, щоб не було зайвої паузи, при цьому необхідно зіграти темпераментне крещендо.

Значну роль у п'єсі відіграють акценти, які додають ритмічній пульсації характерних рис.

Подвійні ноти важливо виконувати компактно, з одночасним звучанням обох струн, в акордах необхідно використовувати арпеджіо, слідкуючи за тим, щоб медіатор залишався в струнах якомога глибше.

Потрібно праву руку рухати рівно, щоб медіатор знаходився в струнах з однаковою глибиною, тоді весь акорд прозвучить яскраво і буде добре чути мелодійний голос, що звучить на струні „мі”.

Ще одна складність в п'єсі : це глісандо наприкінці твору. Необхідно, одразу ж, після першої долі, поступово вести ліву руку вздовж грифу, добре притискаючи пальці до струн, а правою рукою, в цей час густо тремолювати і грати велике крещендо до першої долі наступного такту. Тремоло ні в якому разі не зупиняти, щоб не було звукового „провалу”.

При виконанні твору необхідно уважно слухати партію фортепіано, в якій акумулюється вся ритмічна основа.

Коли в партії фортепіано звучить тема, а ансамбль, в цей час, виконує акомпануючу функцію, може виникнути прискорення вісімок. Якщо ж всі шістнадцяті ноти в темі будуть добре вислуховуватись, то ритмічна структура не порушиться.

Важливим фактором в успішності звучання п'єси, звичайно, є міра. Міра в динаміці, акцентах, та в швидкості арпеджування акордів, тобто слуховий контроль повинен бути на першому місці у всіх учасників ансамблю.

"Ой, за гаєм, гаєм"

Л. Матвійчук

Andante sostenuto

Кобза I

Кобза II

Фортепіано

9 Allegro non troppo

1 4 3

mf

Allegro non troppo

17

mf

f

1 2 2

mp

[illegible]

40

46

47

54

55

61

62

67

68

73

74

79

81

p ¹A

p ¹A

p

88

⁴ ¹E

⁴ ¹E

f

95

²

⁴

101

f subito p

f subito p

107

cresc.

cresc.

111

Glissando

Glissando

fff

"Суботея"

Л.Матвійчук

Повільно, величаво

Кобза I

Кобза II

Фортепіано

ff

ff

f

Поступово прискорюючи

Поступово прискорюючи

7

Швидко весело

Швидко весело

14

f

f

ff

f

21

27

28

Легко, грайливо

34

Легко, грайливо

35

41

41

System 41-45: This system contains five measures of music. The upper staves (treble and alto) feature rapid sixteenth-note passages with dynamic markings of *f* and *sf*. The lower staves (tenor and bass) provide harmonic support with chords and moving lines. Measure 45 ends with a fermata.

46

System 46-51: This system contains six measures of music. The upper staves continue with sixteenth-note patterns, marked with *p*. The lower staves maintain the harmonic accompaniment. Measure 51 ends with a fermata.

52

System 52-56: This system contains five measures of music. The upper staves show more complex sixteenth-note figures with dynamic markings of *f* and *sf*. The lower staves continue the accompaniment. Measure 56 ends with a fermata.

58

64

70

Повільно, поступово прискорюючи *glissando*

rit. *rit.* *dim.* *mp* *mf* *p*

Повільно, поступово прискорюючи *glissando*

(8va)

75 Швидко

Швидко

(8va)

80

(8va)

85

80

This system contains measures 80 through 84. It features a piano accompaniment with a steady eighth-note pattern in the right hand and a more complex eighth-note pattern in the left hand. The melody in the upper staves consists of eighth-note runs with various accidentals, including sharps and naturals. Measure 84 includes a triplet of eighth notes marked with a '4' and a 'o'.

94

This system contains measures 94 through 98. The piano accompaniment continues with similar patterns. The melody in the upper staves shows a change in dynamics, with a forte (*f*) marking appearing in measure 98. The right hand of the piano part has a forte (*f*) marking in measure 98. Measure 98 also features a triplet of eighth notes.

99

This system contains measures 99 through 104. The piano accompaniment features a dense, rapid eighth-note pattern in the right hand. The melody in the upper staves continues with eighth-note runs. Measure 104 ends with a half note and a quarter rest.

106

f *mp*

111

f *mf* *f* *mf* *f* *p*

119

f *ff* *f* *ff*

Зміст

1. Вступ	3
2. Особливості та принципи перекладання музичних творів для ансамблю домрово-кобзового складу	4
3. Функції керівника ансамблю	7
4. Функції ансамбlistів	8
5. Українська народна пісня „Налетіли журавлі”. Обробка А. Бойко. Редагування Н. Безенкової	10
6. Я. Орлов. Терновацька полька. Аранжування Л. Матвійчук	16
7. Українські візерунки. Обробка Л. Матвійчук	20
8. І. Шамо. Дніпровський вальс. Аранжування Л. Матвійчук	32
9. К. Мясков. Півні. Редакція Л. Матвійчук	44
10. Л. Матвійчук. Роздум	50
11. Українська народна пісня „По садочку ходжу”. Обробка Л. Матвійчук	54
12. В. Суховерхий. Українська народна пісня „В кінці греблі шумлять верби” та полька. Аранжування Л. Матвійчук	62
13. В. Філіпенко „До тебе”. Аранжування Л. Матвійчук	70
14. Л. Матвійчук. Варіації на тему української народної пісні „Ой, за гаєм, гаєм”	82
15. Л. Матвійчук. Варіації на тему російської народної пісні „Суботей”	89